

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: +370 5 273 5673, +370 706 80 501,
el. p. kam@kam.lt, elektroninio pristatymo dėžutės adresas 188602751.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2025- Nr. 12-01-

Kopija

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS AVIACIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-2066 2, 18 IR 35 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 18¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KARINĖS JĖGOS NAUDOJIMO STATUTO 2 IR 10 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija kartu su Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 2, 18 ir 35 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 18¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – Aviacijos įstatymo pakeitimo projektas) ir Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 2 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – KJNS pakeitimo projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai). Įstatymų projektai patikslinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2025 m. rugsėjo 12 d. išvadoje Nr. NV-2066 pateiktas pastabas.

I. Sprendžiama problema

Nuo 2022 m. vasario, prasidėjus plataus masto Rusijos Federacijos invazijai į Ukrainą, regione išaugo saugumo grėsmės. Viena jų – nuolatiniai bepiločiais orlaiviais vykdomi oro erdvės pažeidimai, keliantys pavojų nacionaliniam ir visuomenės saugumui. Tokie incidentai gali būti naudojami priešiškų valstybių žvalgybai, siekiant įvertinti oro gynybos veikimą, ar net pavojingiems kroviniams ar sprogstamiesiems užtaisams gabenti, todėl kelia realią grėsmę visuomenei.

Viena iš priemonių, taikomų reaguojant į kylančias grėsmes, yra karinės jėgos panaudojimas. Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 10 straipsnyje yra numatomi karinės jėgos naudojimo stebint, kontroliuojant ir ginant Lietuvos Respublikos oro erdvę pagrindai. Karinė jėga gali būti panaudota tik prieš orlaivį, įskridusį į draudžiamąją zoną, kai jo skrydžio kryptis kelia realų pavojų svarbiems valstybinės reikšmės objektams, virš kurių skrydžiai yra draudžiami, ar prieš orlaivį, kuris galbūt naudojamas kaip ginklas, siekiant padaryti žalą turtui ar asmenų gyvybei ir sveikatai. Šie atvejai neapima praktikoje pasitaikančių atvejų, kai bepilotis orlaivis nėra naudojamas kaip ginklas ar negali būti identifiktuotas kaip ginklas, o pažeidimai vyksta ne draudžiamosiose zonose ir nesiejami su grėsme konkrečiam valstybinės reikšmės objektui, tačiau jo skrydis zonose, kuriose skrydžiai yra ribojami, gali kelti grėsmę visuomenei ir nacionaliniam saugumui.

	<p>Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo 18 straipsnio 3 dalimi, visuomenės saugos sumetimais susisiekiimo ministras nustato draudžiamąsias, ribojamąsias arba pavojingąsias zonas; tokie sprendimai priimami Lietuvos transporto saugos administracijos teikimu, suderintu su kariuomenės vadu, arba, reaguojant į vietinio pobūdžio ginkluotus incidentus ir valstybės sienos pažeidimus, pagal savo pobūdį neprilygstančius agresijos aktams, – kariuomenės vado teikimu, draudimai ir apribojimai neturi būti taikomi ilgiau, negu to reikalauja juos lėmusios priežastys. Minėtos draudžiamosios zonos iš esmės skirtos infrastruktūros objektams apsaugoti arba nuo aviacijos poveikio, arba aviaciją apsaugoti nuo juose vykdomos veiklos. Šios zonos pagal savo esmę yra statinės, jose ribojimai yra taikomi tol, kol jos yra nustatytos. Todėl identifikuotas poreikis sukurti kiek įmanoma palankesnes sąlygas tiek Lietuvos kariuomenei vykdyti įstatymų nustatytas užduotis taikos metu reaguojant į tokius ir panašius oro erdvės pažeidimus visoje Lietuvos Respublikos oro erdvėje, tiek ir užtikrinti saugią civilinės aviacijos veiklą esamomis aplinkybėmis.</p>
<p>II. Siūlomos priemonės</p>	<p><i>Dėl Aviacijos įstatymo pakeitimo projekto</i></p> <p>Siūloma Aviacijos įstatymą papildyti 18¹ straipsniu, kuriuo kariuomenės vadui ar jo įgaliotam asmeniui būtų suteikti įgaliojimai operatyviai reaguoti į galimus ar įvykusius oro erdvės pažeidimus, nustatytus stebint, kontroliuojant ir ginant Lietuvos Respublikos oro erdvę, ar vietinio pobūdžio ginkluotus incidentus ir valstybės sienos pažeidimus, pagal savo pobūdį neprilygstančius agresijos aktams, ir prašyti oro eismo paslaugų teikėją aktyvuoti (dezaktyvuoti) reikalingas ribojamąsias zonas (t. y. iš anksto nustatytą jų tinklą ar jo dalį). Oro eismo paslaugų teikėjui būtų numatyta pareiga užtikrinti, kad informacija apie konkrečių ribojamųjų zonų aktyvavimą būtų kaip įmanoma greičiau (ne vėliau kaip likus 10 minučių iki zonos aktyvavimo) perduota jo atsakomybės oro erdvėje esantiems orlaiviams, o visi orlaiviai, gavę informaciją apie aktyvuotą ribojamąją zoną ir esantys aktyvuotoje ribojamojoje zonoje, privalėtų nedelsdami ją palikti.</p> <p>Pildomo Aviacijos įstatymo 18¹ straipsnio 3 dalyje numatoma, kad aktyvuotos ribojamosios zonos turėtų pirmenybę visų kitų į aktyvuotą ribojamąją zoną patenkančių Lietuvos Respublikos oro eismo paslaugų oro erdvių ir specialiosios veiklos oro erdvių atžvilgiu. Tokia nuostata numatoma Aviacijos įstatymo pakeitimo projekto 3 straipsnyje.</p> <p>Be to, siekiant užtikrinti, kad visi orlaiviai, esantys nevaldomojoje oro erdvėje, būtų matomi ir būtų informuoti apie aktyvuojamą ribojamąją zoną, siūloma Aviacijos įstatymo pakeitimo projekto 4 straipsniu nustatyti prievolę orlaiviams, skrendantiems nevaldomąja oro erdve, privalomai turėti įrengtą radijo ryšio aparatūrą, kuria būtų galima palaikyti abipusį radijo ryšį su oro eismo paslaugų teikėju ir skrydžių informacijos paslaugas teikiančiu subjektu, bei radiolokacinį atsakiklį, veikiantį „A + C“ arba „S“ režimu.</p> <p><i>Dėl KJNS pakeitimo projekto</i></p> <p>Karinės jėgos naudojimo statuto 10 straipsnį siūloma papildyti nauja 2¹ dalimi, kuria krašto apsaugos ministro ar jo įgalioto asmens sprendimu karinė jėga gali būti panaudota prieš bepiločius orlaivius</p>

	<p>draudžiamąjoje ar ribojamąjoje zonoje, jeigu jų skrydžiai vykdomi nesilaikant kariuomenės vado nustatytos tvarkos.</p> <p>KJNS pakeitimo projektu siūlomas reguliavimas, sudarantis sąlygas lanksčiau ir operatyviau panaudoti karinę jėgą ir įvertinus galimas rizikas, būtų taikomas naudojant karinę jėgą tik prieš bepiločius orlaivius, t. y. karinė jėga negalėtų būti panaudota prieš pilotuojamus orlaivius. Karinė jėga galėtų būti panaudojama prieš bepiločius orlaivius, nustačius šias aplinkybes kartu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bepiločio orlaivio buvimo draudžiamąjoje ar ribojamąjoje zonoje faktas. Vadovaujantis Aviacijos įstatymo 18 straipsnio 3 dalimi, sprendimas dėl draudžiamosios zonos įvedimo būtų priimamas kariuomenės vado teikimu, o ribojamoji zona, vadovaujantis Aviacijos įstatymo pakeitimo projektu siūlomu reguliavimu, aktyvuojama kariuomenės vado prašymu. • Aplinkybė, kad bepiločio orlaivio skrydis vykdomas nesilaikant kariuomenės vado nustatytos tvarkos. Nepaisant to, kad yra nustatyta draudžiamoji ar ribojamoji zona, aviacija šiose zonose nėra absoliučiai uždrausta – Aviacijos įstatymo 35 straipsnio 6 dalyje numatoma, kad skristi draudžiamąjoje arba ribojamąjoje zonoje orlaiviams galima tik kariuomenės vado nustatyta tvarka. Tai reiškia, kad pagrindas panaudoti karinę jėgą prieš bepilotį orlaivį atsirastų bepiločiam orlaiviui ne tik esant draudžiamąjoje ar ribojamąjoje zonoje, bet ir nesilaikant atitinkamos kariuomenės vado nustatytos tvarkos.
III. Priemonių sąnaudos	Įstatymų projektams įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Siūlomi pakeitimai užtikrintų galimybę Lietuvos kariuomenei operatyviai vykdyti jai skirtas užduotis, susijusias su karinės jėgos naudojimu ribojamosiose zonose, maksimaliai apsaugant kitus oro erdvės naudotojus nuo galimų grėsmių, kylančių dėl karinės jėgos naudojimo, taip pat leistų pagerinti skrydžių saugą nevaldomojoje oro erdvėje ir suteiktų galimybę skrydžių informacijos paslaugas teikiančiam subjektui, aktyvavus ribojamąją zoną, informuoti nevaldomojoje oro erdvėje esančius orlaivius ir sumažinti incidentų riziką.

Įstatymų projektų rengimo priežastys, uždaviniai, pasekmės, numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nurodyti Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Įstatymų projektai neprieštarauja Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nuostatoms.

Įstatymų projektais neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Įstatymų projektai nenotifikuotini Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Įstatymų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje.

Patikslinti Įstatymų projektai su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe suderinti darbo tvarka.

Aviacijos įstatymo pakeitimo projektą parengė Susisiekimo ministerijos Oro transporto grupė (laikinais einanti grupės vadovo pareigas Agnė Katkutė, tel. +370 673 58 537, el. p.

agne.katkute@sumin.lt), tiesioginės rengėjos – šios grupės patarėja Sigita Jurkšaitytė (tel. +370 687 59 611, el. p. sigita.jurksaityte@sumin.lt) ir patarėja Virginija Žegunytė (tel. +370 659 93 398, el. p. virginija.zegunyte@sumin.lt).

KJNS pakeitimo projektą parengė Krašto apsaugos ministerijos Gynybos politikos grupės (vyriausiasis patarėjas, laikinai vykdančias vadovo funkcijas, Andrius Vaivada, tel. +370 706 80 203, el. p. andrius.vaivada@kam.lt) vyriausiasis patarėjas plk. lt. Andrius Mickus (tel. +370 706 80 913, el. p. andrius.mickus@kam.lt), Teisės departamento (direktorė Judita Nagienė, tel. +370 706 80 545, el. p. judita.nagiene@kam.lt) Teisėkūros skyriaus (vedėjas Tomas Vainius, tel. +370 706 80 563, el. p. tomas.vainius@kam.lt) patarėjas mjr. Mantas Keliotis (tel. +370 706 80 597, el. p. mantas.keliotis@kam.lt) ir Lietuvos kariuomenės kanceliarijos Lietuvos kariuomenės Teisės departamento (direktorius plk. lt. Darius Lapėnas, tel. +370 706 80 016, el. p. darius.lapenas@mil.lt) Teisės aktų vertinimo ir rengimo skyriaus (vedėja Žydrė Abourida, tel. +370 706 80 011, el. p. zydre.abourida@mil.lt) patarėjas mjr. Raimondas Ramonas (tel. +370 706 80 215, el. p. raimondas.ramonas@mil.lt).

PRIDEDAMA:

1. Aviacijos įstatymo pakeitimo projektas, 3 lapai.
2. Aviacijos įstatymo pakeitimo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
3. KJNS pakeitimo projektas, 1 lapas.
4. KJNS pakeitimo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
5. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 6 lapai.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo Nr. VIII-2066 2, 18 ir 35 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 18^l straipsniu įstatymo ir Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto 2 ir 10 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

Laikiniai einantis užsienio reikalų ministro pareigas,
pavarduojantis laikinai einantį pareigas krašto apsaugos ministru

Kęstutis Budrys

Andrius Mickus, tel. +370 706 80 913, el. p. andrius.mickus@kam.lt
Mantas Keliotis, tel. +370 5 273 5597, el. p. mantas.keliotis@kam.lt
Raimondas Ramonas, tel. +370 706 80 215, el. p. raimondas.ramonas@mil.lt
Sigita Jurkšaitytė, tel. +370 687 59 611, el. p. sigita.jurksaityte@sumin.lt